

JAARVERSLAG 2025

STICHTING RUTGER JAN SCHIMMELPENNINCK

Gevestigd Nijenhuizerlaan 11, 7478 PA, Diepenheim

Bestuur

Gedurende het jaar 2025 bestond het bestuur uit:

- mr. R.J. graaf Schimmelpenninck, voorzitter
- prof. Dr. H.Ronnes, lid
- Dr. J. Pijzel-Dommisse, lid tot 12 april
- Dr. A.R. Dencher, lid vanaf 12 april
- Prof. Dr. H. te Velde, penningmeester
- Ir. A.H. graaf Schimmelpenninck, secretaris

Het bestuur heeft in 2025 vergaderd op 12 april, 11 oktober en 8 december en heeft verder regelmatig telefonisch of per email overleg gehad.

Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI-status)

Sinds 1 januari 2008 is de stichting aangemerkt als ANBI.

Bibliotheek en archief

De inventaris van de bibliotheek is in 2012 vernieuwd en sindsdien te raadplegen via de website van de stichting: www.stichtingrjs.nl.

Het archief van de raadpensionaris, zijn zoon Gerrit en van zijn kleinzoon Rutger Jan, is voor een belangrijk deel nog aanwezig op het Nijenhuis. In de periode tot 2016 hebben de heren Gevers en Mensema, voorheen verbonden aan het Rijksarchief te Zwolle, dit archiefmateriaal grotendeels geïnteriseerd. De inventaris is sindsdien te raadplegen via de website.

Het bestuur heeft Vincent Sleebe bereid gevonden het inventarisatiewerk van de heren Gevers en Mensema voort te zetten. Hij is in september 2024 begonnen met het ordenen en inventariseren van het archief van onder meer de 4^e generatie Schimmelpenninck: Lodewijk Herbert en zijn echtgenote Eugenie Lucius. Vincent heeft deze werkzaamheden in het jaar 2025 voortgezet waarbij ook stukken van de 5^e generatie en betreffende de landgoederen Nijenhuis en Westerfler bij Diepenheim geïnteriseerd zijn. Alle geïnteriseerde stukken worden vervolgens in zuurvrije omslagen en in standaard archiefdozen geborgen. Hij hoopt dit in het voorjaar van 2026 te kunnen afronden. De aangevulde inventaris zal vanaf 2026 via internet te raadplegen zijn voor zover de stukken van voor 1940 dateren.

Van tijd tot tijd vragen geïnteresseerden op basis van de inventaris inzage in een of meer stukken. Dat kan ter plekke maar meestal is het voldoende kopieën van de betreffende stukken per E-mail te verzenden. Dit is in 2025 meerdere malen gebeurd en deze service wordt zeer gewaardeerd.

De fotocollectie, die verspreid in het Nijenhuis aanwezig was, is gesorteerd in hoofdgroepen, zodat foto's makkelijker kunnen worden gevonden.

Onderhoud museale afdeling: geen bijzonderheden

Bruikleen

In verband met de thematentoonstelling 'Personeelsgeheimen – Last, Liefde en Loyaliteit' in Slot Zuylen' (juli 2025 tot maart 2026) heeft de Stichting RJS een complete livrei met toebehoren van een huisknecht in bruikleen gegeven.

De Eerste Nachtegaal

In 2023 kwam de eerste beperkte versie van het boekje 'De eerste nachtegaal' uit. Dit handelt over het leven van Rutger Jan Eugen Schimmelpenninck (1892-1945). De uitgave beoogt meer inzicht te geven in zijn levensverhaal en met name tijdens de oorlogsperiode. Zijn zelfgekozen levenseinde kort na de WOII was voor de familie een groot trauma. Deze uitgave geschreven door kleinzoon Rutger Jan Schimmelpenninck was in eerste instantie bedoeld voor zijn nazaten die maar fragmentarisch op de hoogte waren van wat zich in die jaren werkelijk heeft afgespeeld. In maart 2025 is dit boekje in meer uitgebreide vorm uitgegeven door Uitgeverij VerLoren en te verkrijgen via de boekhandel: <https://verloren.nl/Webshop/Detail/catid/92053/eid/92031/de-eerste-nachtegaal-gehoord>. De stichting heeft hier ook een financiële bijdrage aan geleverd.

De uitgave werd breder bekend gemaakt door een interview in het regionale dagblad Tubantia en via de stichting Adel in Nederland.

In de loop van het jaar kwamen vele -meest positieve- reacties binnen. Enkele citaten uit deze reacties:

'Het verhaal is zonder opsmuk en op een eerlijke wijze neergezet',

'Zo blijken familiegeschiedenissen, meer dan 80 jaar na beëindiging van de oorlog dus nog steeds te kunnen bijdragen aan begrip en inzicht over die periode. En dat begrip leidt ertoe dat er maar heel weinig wit (goed) en zwart (fout) bestaat, maar de werkelijkheid heel veel soorten en tinten grijs kent'.

'Goed dat je de situatie nu luid en duidelijk hebt uitgelegd.

De 'Vergeeten minister president', proefschrift Hans Verbeek

Drs. Hans Verbeek heeft uitgebreid onderzoek gedaan in het archief van de stichting en in andere archieven voor diens biografie van Gerrit Schimmelpenninck (1794-1863), waarop hij op 8 april 2026 hoopt te promoveren. Promotor is prof. dr. Remieg Aerts, hoogleraar Nederlandse Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. De stichting draagt een deel van de out of pocket kosten van het onderzoek van Hans Verbeek en een deel van de kosten van de publieksversie van het proefschrift. Dit boek met als titel "De vergeten minister-president" is vanaf 8 april

2026 in de boekhandel verkrijgbaar. Uitgeverij Prometheus te Amsterdam geeft het boek uit. zie: <https://uitgeverijprometheus.nl/boeken/vergeten-minister-president-gebonden/>

Uitbreiding van de collectie door een derde schenking

De vier zonen van Lodewijk Herbert (1921-2009) hebben in het verslagjaar voor de derde keer een groot aantal schilderijen en andere historische objecten die zich meestal al lang in het Nijenhuis bevinden overgedragen. Deze voorwerpen zijn in de laatste maanden van 2025 getaxeerd door Art Valuations waarbij de uitgangspunten voor de taxatie zijn vastgesteld door de externe bestuursleden. De verkoop en overdracht heeft in 2025 plaatsgevonden waarbij de koopsom schuldig is gebleven. De koopsom wordt in vijf jaar kwijtgescholden door een periodieke schenking van de verkopers.

Daarmee is de stichting eigenaar geworden van bijna de hele historische inhoud van het Nijenhuis, ook de vele kleine en vaak curieuze voorwerpen die te zien zijn bij het openen van een willekeurige kast, uiteenlopend van kleding met accessoires, kinderspeelgoed, glas- en zilverwerk tot hutkoffers. Het karakter van het Nijenhuis blijft zo behouden voor toekomstige generaties. Het risico op uiteenvallen van het historische ensemble is daarmee tot een minimum beperkt.

Rondleidingen museale afdeling

De grootste publiektrekker was wederom de Dag van het Kasteel die traditiegetrouw plaatsvond op Tweede Pinksterdag (9 juni). Op deze dag hebben honderden bezoekers de tuin bekeken en zijn 4 groepen in het Nijenhuis rondgeleid met in totaal 60 deelnemers. In heel 2024 zijn op 17 dagen rondleidingen gegeven en ca 220 bezoekers ontvangen. Zo werden onder meer het bestuur van de Stichting Daendels, leden van Heemkunde Markelo en een groep donateurs van de Nederlandse Kastelenstichting rondgeleid.

Dit verslag is samen met de jaarrekening 2025 vastgesteld door het bestuur in haar vergadering van 11 april 2026.